

SEHEMU A: KISWAHILI

Soma kifungu kisha ujaze mapengo.

Tuliketi ___ 1 ___ kupumzika baada ya kula ___ 2 ___ chetu usiku huo. Siku ___ 3 ___ tulikuwa na shughuli ___ 4 ___. Tulipiga ___ 5 ___ tukajadili ___ 6 ___ mbali mbali kama siasa, uchumi na biashara. Tuliambia kupanga mipango ya ___ 7 ___ maonyesho ya kilimo. Tulijua wazi ___ 8 ___ kufaulu katika ___ 9 ___ bila kupata mafunzo ya ukulima bora.

1.	A. maliwatoni	B. hawamamuni	C. sebuleni	D. kizimbani
2.	A. kilalio	B. kishuka	C. mlo	D. shibe
3.	A. huyo	B. huo	C. hii	D. hiyo
4.	A. mingi	B. nyingi	C. kingi	D. vingi
5.	A. debe	B. siahi	C. soga	D. doria
6.	A. masuala	B. maswali	C. masala	D. masila
7.	A. kudoea	B. kudhuru	C. kuduru	D. kuzuru
8.	A. hatungeweza	B. tusingeweza	C. tungeweza	D. tusingeliweza
9.	A. zaraa	B. biashara	C. siasa	D. uchumi

Siku ___ 10 ___ tuliambia mapema. Tulielekea kwenye ___ 11 ___ ya magari na kuabiri gari. Tulimwomba utingo ___ 12 ___ kwenye lango la maonyesho kwa kuwa hatukujua sehemu ile. Tulisafiri salama ___ 13 ___. Utingo alitufaa. Tulishuka na kuenda moja kwa moja hadi langoni. Tulilipa ___ 14 ___ na kuruhusiwa kuingia. Tulijifunza mengi na kufaidika. Kwa kweli mtembezi hula ___ 15 ___.

10.	A. inayofuata	B. iliyofuata	C. uliyofuata	D. iliyofuata
11.	A. kituo	B. stani	C. maegesho	D. kiwanda
12.	A. atushushie	B. atushushie	C. atushukishe	D. ashushe
13.	A. salimini	B. salamani	C. salamini	D. salimina
14.	A. nauli	B. masrufu	C. ridhaa	D. kiingilio
15.	A. matembezi yake	B. safari yake	C. miguu yake	D. mali yake

KISWAHILI DARASA LA SABA

Kuanzia swali la 16 hadi 30 jibu kulingana na maagizo

16. Ni kundi lipi ambalo lina vielezi pekee?
A. Sana, jana, vizuri, waziwazi
B. Mzuri, cheupe, virefu, pana
C. Barabara, sahani, gari, shati
D. Piga, cheka, lima, winda
17. Chagua sentensi ambayo si sahihi
A. Chai inywewayo ni hii
B. Nyasi ile itamea tena
C. Mwaridi yote hunyauka
D. Kichwani pake pana doa
18. Ni mpangilio upi unaonyesha sehemu za utawala kuanzia iliyo kubwa hadi iliyo ndogo?
A. Kata, tarafa, wilaya, mkoa
B. Wilaya, mtaa, kijiji, kata
C. Wilaya, tarafa, kata, kijiji
D. Mkoa, wilaya, kata, tarafa
19. Teua kivumishi cha pekee katika sentensi ifuatayo
Jasho jingi lilimtiririka usoni pake
A. usoni
B. jasho
C. pake
D. jingi
20. Mjomba wangu huniita _____
A. mjombake
B. ami yake
C. mpwa wake
D. mwamu wake
21. Andika kinyume cha:-
Msichana yule amewekwa kimada
A. Mvulana yule amewekwa kimada
B. Mvulana yule hajawekwa kimada
C. Msichana yule amewekwa rumenya
D. Mvulana yule amewekwa rumenya
22. Mtu anapolalia mgongo katika mapumziko tunasema amelala _____
A. kifudufudi
B. tani
C. pono
D. mang'amung'amu
23. Neno 'kwenye' limetumikaje katika sentensi?
Watoto wanacheza kwenye uwanja
A. kivumishi cha pekee
B. kiunganishi
C. kiwakilishi
D. kihusishi
24. Andika sentensi ifuatayo kwa wingi:-
Upo wako upo katika jahazi lile
A. Zipo zenu zipo katika majahazi yale
B. Nyupo zenu zipo katika majahazi yale
C. Upo zao zipo katika majahazi yale
D. Nyupo zenu zipo katika jahazi zile
25. Kanusha sentensi ifuatayo:-
Nyanya angenishauri ningebadilisha tabia
A. Nyanya asingelinishauri nisingelibadilisha tabia
B. Nyanya asingalinishauri nisingalibadilisha tabia
C. Nyanya hasingenishauri nisingebadilisha tabia
D. Nyanya asingenishauri nisingebadilisha tabia
26. Kata ni kugawanya kitu kwa kutumia kitu chenye makali kama kisu. Aidha kata ni _____
A. kutokubali jambo fulani
B. nafasi isiyo upande huu au ule
C. chombo cha kuchotea au kunywea maji
D. kufanya mtu asitende jambo
27. Ni ipi ambayo ni nomino ambata sahihi?
A. Sukaringuru
B. Mtambaapaka
C. Kidakamchuzi
D. Kibiritingoma
28. Fatuma alimpiga Asha naye Asha akampiga Fatuma kwa hivyo _____
A. walipigwa
B. walipigana
C. walipigiana
D. walipigishwa
29. Tumia tanakali sahihi
Fenesi ilianguka matopeni _____
A. chumbwi
B. chubwi
C. tapwi
D. tabwi
30. Tumia nomino za makundi kwa usahihi
Tarishi alibeba _____ cha barua na _____ cha funguo alipotoka posta
A. kifurushi, kifungu
B. kicha, kipeto
C. kidani, kitita
D. kipeto, kicha

Soma habari ifuatayo kisha uchague majibu ya sawa zaidi ya maswali 31 hadi 40.

Mioto inayotokea katika miji mbalimbali nchini, hasa Nairobi ina walakini. Mioto yenyewe aghalabu hutokea katika mitaa ya mabanda ambako watu wamesongamana. Jambo la kustaajabisha ni kwamba sehemu zinazotokea mioto huwa kuna mnyakuzi wa ardhi ambaye ana hamu ya kutaka watu hao kuondoka ili ajenge ghorofa zake. Lakini wenyeji huwa wamekataa katakata.

Ndiposa kukaanza kutafutwa hila za kuanzisha moto na mwisho kisingizio cha moto hupatikana eti stovu ilisahuliwa haikuzimwa na mambo kama hayo.

Wanyakuzi ni wanyakuzi. Wao hufanya juu chini mpaka lao walipate bila ya kujali mateso ambayo watu wengine wangepapata. Inasemekana kwamba wanyakuzi hutoa kibunda kizuri na kumpatia mmoja kati ya wakaazi wa hapo ili kuanzisha moto. Moto wenyewe unapowaka basi hakuna kinachobakishwa. Hii ni kwa sababu magari ya zima moto daima dawama huchelewa kufika. Yanapofika nayo hukabiliwa na shida ya kuingia mtaani kwa ukosefu wa njia za kupitia kwani mtaa umejengwa kiholela. Wazima moto wenyewe hujikuta wamefanya kazi nusu na mara maji huwaishia.

Mioto hiyo huwaliza watu ambao kufumba na kufumbua hujikuta hawana mbele wala nyuma. Wao hupoteza kila kitu chao. Si nguo si fanicha tu bali wengine hata na akiba yao ambayo huwa wameificha huko. Mara nyingine hata pia roho hupotea maana moto hutokea usiku wa manane watu huwa wamelala fofofu.

31. Mioto hutokea sana _____
- A. nchini Kenya
B. katika mitaa ya mabanda
C. jijini Nairobi
D. katika miji mikuu
32. Wanyakuzi ni watu wenye sifa mbaya katika jamii. Nani kati ya hawa pia ana sifa mbaya katika jamii yake?
- A. Mzalendo
B. Barakala
C. Mkereketwa
D. Mlalahoi
33. Ina walakini, ina maana gani?
- A. Ina upungufu
B. Inashtua
C. Ina shaka
D. Ina nguvu
34. Sababu ya kutokea hii mioto huenda ikawa ni _____
- A. unyakuzi wa ardhi
B. dharau la wakaazi
C. stovu kusahuliwa
D. kuchelewa kwa wazima moto
35. Njia ambayo wanyakuzi hutumia ni _____
- A. kutupa moto mtaani
B. kuacha stovu ikiwaka
C. kutumia mmoja wa wakaazi
D. kumwaga mafuta na kuwasha
36. Sababu alizozitaja mwandishi zinazofanya moto kumaliza kila kitu ni _____
- A. 2
B. 4
C. 5
D. 3
37. Kinyume cha 'kiholela' ni kwa _____
- A. msongamano
B. urembo
C. nidhamu
D. umaridadi
38. Neno jingine badala ya fanicha ni _____
- A. masafa
B. vyombo
C. makalio
D. samani
39. Shida kubwa inayowakabili wazima moto hawa ni _____
- A. maji
B. vifaa
C. njia
D. magari
40. Sababu ya roho kupotea ni _____
- A. moto huwa na makali sana
B. milango huwa imefungwa
C. watu huwa kwenye usingizi
D. watu huwa wamelewa

Soma habari ifuatayo kisha ujibu maswali.

Manufaa ya miti ni mengi, hasa kwa binadamu na wanyama pia. Lakini jambo la kustaajabisha ni huyu mwanadamu ambaye hufaidika zaidi akakatikiwa kukata miti ovyoovyo kwa ajili ya masilahi yake yeye mtu mmoja binafsi.

Miti hutupa vyakula. Sisi hupata vyakula kwa njia ya matunda, mboga na hata mizizi kama vile mihogo. Ipo miti inayotupatia dawa. Mti maarafu sana ni ule mwarubaini ambao unasemekana unatibu magonjwa arobaini. Mnaraha hutibu pumu, mlama ni dawa ya sumu ya nyoka, mkarafuu ni kwa jino au tumbo linapouma na kuna mshubiri unaotibu maradhi kadhaa. Kuna pia miti ya manukato kama vile muasumini, mwaridi, mkadi, mkilua na mlangi langi. Miti hutupa vivuli na kutupatia mbao ambazo tunazitumia kwa manufaa mbalimbali. Wanyama nao hufaidika kwa namna zao. Wako wanaoishi wakitegemea miti kama chakula chao kama akina ndovu na twiga. Wako wanaoishi mitini na kuifanya ni majumba au maficho yao kama akina chui, nyoka na nyani. Ndege na wadudu nao pia hufaidika.

Miti inapokatwa nasi ni wazi kwamba tanataka kujinyima neema zote hizi mbali na kukimbiza mvua. Atakayeumia zaidi mwishoni ni mwanadamu maana bila ya miti na mimea maisha yake yako gizani.

41. Binadamu hukata miti kwa sababu ____
- A. miti humletea mashaka
B. ya manufaa yake pekee
C. ya kuwakimbiza nyoka
D. ya kuwaondoa nyani mtaani
42. Mti wenye manufaa zaidi kwa dawa ni ____
- A. mshubiri   B. mnaraha
C. mwarubaini   D. mkarafuu
43. Mti unaotusaidia kuondoa au kupunguza sumu ya nyoka ni ____
- A. mnaraha   B. mlama
C. mkarafuu   D. Mshubiri
44. Miti ya manukato ni aina ya miti ambayo ____
- A. inanukia   B. inanuka
C. inakata   D. inakatiza
45. Wanyama waliotajwa katika makala haya ni ____
- A. 7   B. 3
C. 6   D. 5
46. Sentensi ipi si sahihi kulingana na makala haya?
- A. Wanyama hutumia miti ili kujificha
B. Wadamu hupata faida zaidi kuliko wanyama
C. Mvua hunyesha hata miti ikikosekana
D. Mafuta mazuri hupatikana kwa kutumia baadhi ya miti
47. Mwandishi hakutueleza jinsi ____ anavyofaidika kwa miti
- A. twiga   B. nyoka
C. nyani   D. ndege
48. Kwa mujibu wa makala haya, ukataji miti ____
- A. utaleta giza
B. wanyama watadhurika zaidi
C. utafanya kukosa mvua
D. unafaida na hasara
49. Malangi langi ni aina ya miti ____
- A. ya manukato
B. inayotupa vivuli
C. yenye kutupa dawa
D. ya kutupa chakula
50. Wanyama hufaidika kwa namna ngapi kwa mujibu wa makala haya?
- A. 3   B. 4
C. 5   D. 6